

NAGYILLÉS JÁNOS

Luisa Sigea *Syntrája*

Luisa Sigea de Velasco latin nyelven írt Syntrája az ibériai humanizmus egyik kiemelkedő alkotása, amelyet Sigea Mária infánsnő udvarában az infánsnő latintanáraként írt Mária mindössze néhány óráig tartó, rövidesen annulált házassága alkalmából. Rövidsége ellenére költőjének hosszas sikert hozott. A magyar prózai fordítás párhuzamos latin szöveggel olvasható.¹

Kulcsszavak: Luisa Sigea, *Syntra*, ibériai humanizmus, költőnő

Luisa Sigea de Velasco (1522–1560, latin neve a *Syntra* 1566-os kiadásában Loisa Sygea Toletana) a spanyol Tarracónban született 1522-ben, a spanyol nemesi családból származó Francisca Velasco és a francia nemes, Diogo Sigeo negyedik, utolsó leánygyermekéeként.² Diogo Sigeo Franciaországból származott, később Portugáliába költözött tovább, ahol nevelője lett Bragança királyi hercege fiának, családja 1536 körül követi Portugáliába. Gyermekai, Diogo, António, Ângela és Luisa nevelését ekkortól saját kezébe veszi. Az oktatással alighanem megélhetést, előnyös házasságot szeretne biztosítani lányai számára is. Ez annál nehezebb probléma, mivel a család lényegében menekül Spanyolországból. Ângela a zene területén emelkedik ki, Luisa pedig a nyelvekben jeleskedik: latinul, görögül, héberül és arámiul is tanul, apja arabul is taníttatni akarja. A modern nyelvek közül bírja a portugált, spanyolt,

¹ A publikáció az MTA-SZTE Antikvitás és Reneszánsz: Források és Recepció Kutatócsoport (TK2016-126) támogatásával jelent meg.

² Az életrajzi összefoglalóhoz Luisa Sigea legfrissebb és legalaposabb, az életrajzot kritikailag vizsgáló forrásait használtam: STEVENSON (2005: 211–216); PÉREZ (2008); FRADE (2016).

franciát és olaszt. Nyelvi jártassága segíti hozzá, hogy Mária infánsnő udvarához csatlakozzék.

Mária csaknem egykorú Luisával, 1521-ben született I. Manuel spanyol király és harmadik felesége, ausztriai Eleanor főhercegnő lányaként. Mária mindössze fél éves apja halálakor. Anyja új házasságot köt, és három évvel később Franciaországba távozik, ám akkor négyéves lányát, aki hatalmas vagyont örökölt, nem viheti magával. Mária legidősebb bátyjánál, III. János királynál marad. A korabeli uralkodói családok, köztük VIII. Henrik angol király is, mind érdeklődnek is iránta, de végül pártában marad, és ezzel kiérdemelte az „örök menyasszony” nevet. 1537-től igazi reneszánsz fejedelmi udvart szervez maga köré, tudósokkal és művészekkel veszi körül magát. Luisa Sigea is így került az udvarába, évi tizenhatezer *reis* fizetésért volt az infánsnő latintanára, s közben Mária könyvtárában magát is képezhette. Mária János király egyetlen testvéreként a királyi pár közvetlen közelében, lényegében uralkodót megillető körülmények között élt, és az övéhez hasonló jogok illették, az Avis-házhoz való tartozását büszkén hirdette is. Testvére halála, 1558 után megtartja ezt a szerepét, és tovább fokozza művészetpártolói tevékenységét. Luisa Sigea aktív életének jelentős részét ebben az udvarban töltötte, beleértve azt az időt is, amikor az infánsnő kevesebb mint huszonnégy órára a leendő II. Fülöp spanyol király felesége lett, ezt a házasságot azonban a spanyol diplomácia annulálja, mihelyt V. Károly, Fülöp apja megtudja, hogy Tudor Mária megözvegyült.

Sigea sorsát az udvari pozíció mégsem oldotta meg: egy latinul írt levelében arról panaszkodik sógorának, hogy tizenhárom év nehéz szolgálat után az infanta még mindig adós járadékával. 1552-ben megy feleségül Francisco de Cuevas, burgosi nemeshez, hamarosan elhagyja az udvart és férjével Burgosba költözik. Férjével mindketten udvari pozíciót keresnek, végül az idős Habsburg Mária, I. Fülöp kasztíliai király és Kasztíliai Johanna királynő lányának, II. Lajos királyunk egykori hitvesének udvarában találnak is. Férje titkár, Sigeát magát latinistaként alkalmazzák, de Mária néhány hónap múlva meghal, és ekkor ismét rendszeres jövedelem nélkül maradnak. Sigea ebben az időben hozza világra egyetlen gyermekét, Juana de Cuevas Sigeát, és fiatalon hal meg Burgosban 1560. október 13-án. Bár megélhetése megteremtésére irányu-

ló törekvései saját életében nem érnek célt, de ismertsége utóbb lányának hasznosnak bizonyul: Mária királynő évjáradékot biztosít számára.

A női irodalmi alkotók tevékenységének feltárása nem újkeletű az Ibériai félsziget irodalmaiban,³ Luisa Sigea de Velasco jóformán az egyetlen latin költőnő, akit még a 20. században is ismerünk. Abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy sajátkezű önéletrajza is fennmaradt, amely 1559-ben II. Fülöpnek írt levelében olvasható. Luisa Sigea ismertsége és elismertsége voltaképpen egyetlen költeményén, az itt közreadott *Syntra* című bukolikus elégián alapul, ránk maradt még egy epigrammája és egy prózai dialógusa az udvari és a magánélet összehasonlításáról,⁴ valamint számos levele, amelyeket rokonain és más humanistákon kívül a politikai élet legnagyobbjainak, többek között III. Pál pápának írt – ez utóbbi III. Pál válaszával együtt, amely Sigea első kiadásába is belekerült.⁵ Ez után a kiadás után kortárs kontextustól erősen függő irodalmi tevékenysége lassan-lassan feledésbe merül,⁶ csak a 20. században fedezik fel újra. Dialógusának kritikai visszhangja, amelynek témája nem független saját sorsától, szintén a 20. századig várat magára, levelezését pedig csak a korszak történetét feldolgozó monográfusok használják.

Nyilván szándékosan teszi a legfrissebb Sigea-pályakép szerzője, Frade, hogy szó nélkül hagyja azt a *Satura Sotadica* címen emlegetett 17. századi hamisítványt, amelyet Sigea neve alatt publikáltak, és az első latin nyelvű pornográf szöveggként tartanak számon.⁷ Valóban méltatlan,

³ Például SERRANO Y SANZ (1893); SERRANO Y SANZ (1895); SERRANO Y SANZ (1915); JANÉS (2016). Maga Sigea kritikai értékelése sem újkeletű: RIBEIRO (1880).

⁴ *Duarum virginum colloquium de vita aulica et privata*, 1552.

⁵ Az 1546-os levél spanyol fordítását közli PÉREZ (2008: 230–231). A pápa válaszlevelét „*de singulari eius doctrina ac ingenii praestantia*” Sigea 1566-os párizsi kiadása adja közre: *Syntra Aloysiae Sygaeae Toletanae aliaque eiusdem ac nonnullorum praeterea virorum ad eandem epigrammata, quibus accessit Pauli III. P.M. epistola de singulari eius doctrina ac ingenii praestantia. Tumulus eiusdem ab Andrea Resendio et Claudio Monsello concinnatus*, Paris, Dionysius a Prato, 1566.

⁶ Nem hagyhatjuk szó nélkül azonban, hogy sírversét Resende írja meg, és hogy *Syntráját* a portugál irodalom egyik legnagyobbra becsült költője is méltatja és nagyra tartja.

⁷ Az egyetlen korabeli női alkotó, akinek tisztelete a 20. századig kitart, bár ebben szerepe van a Nicholas Chorier-féle hamisítványnak: JOHNSON (2005: 211). A kiadás ada-

mint Johnson megjegyzi, hogy a szerzőnőt habitusától idegen, és erkölcsileg vitatható témájú szöveg vélt szerzősége miatt emlegették, mégis jellemző Sigea akkori elismertségére, hogy halála után néhány emberöltővel a hamisítást az ő neve alatt követték el.

A műveltségre való törekvés elvitathatatlanul nemes szándékán túl a lányok oktatása Sigea családjában gyakorlati, mondhatni megélhetési célokat is szolgált, és e szándék helyességét Sigea későbbi sorsa, aki, ha bármennyire is érvényesült, azt műveltségének köszönhette, utólag igazolja is. A nők mind a mai közép-, mind a felsőfokúnak megfelelő képzésből ki voltak zárva. Elszigetelt jelenség marad a korban Anna Maria van Schurman esete, akit Európa, és ezzel együtt nyilván a világ első női egyetemi hallgatójaként tartanak számon – ezt a ténytet az Utrechti Egyetem a mai napig hirdeti honlapján.⁸ Az általános gyakorlat azonban az (mint az mind van Schurman, mind Elisabetha Johanna Westonia esetében látható), hogy egyes művelt apák magánemberként juttatják egyetemi szintű tudáshoz lányukat, és emögött minden esetben az a szándék tapintható ki, hogy vagyon híján szeretnék legalább ezt lányuk kezébe adni eszközül az érvényesüléshez: a műveltség a női életpályák minél szerencsésebb alakításának eszköze is lehet, még ha nincs is kamatoztatására intézményes lehetőség. E lehetőségek azonban mindig egyediek, és a műveltség érvényesülésben játszott szerepének minden egyes női sorsban másféle mintázata van. Azt sem állíthatjuk, bár ez aligha magukon az érintett hölgyeken múlt, hogy a képzettség mindig sikeres életpályát biztosított.

A legképzettebb hölgyek a korban általában az arisztokrácia felső rétegéhez tartoznak, és/vagy az egyház kötelékében hasznosítják tudásukat. Sigeát, aki nemes, de vagyona nem elég a független élethez, tevékenysége az első csoporthoz kapcsolja: a nemesség azon rétegéhez tartozik, amely – birtoka nem lévén – udvari pozíciók megszerzésétől reméli megélhetésének megteremtését. Bármelyik csoporthoz is tartozzék egy-egy női alkotó, irodalmi tevékenysége nagyrészt gyakorlati célokat szolgál – Sigea ünnepezt *Syntrája* is ilyen: Mária infánsnő menyegzőjét

tai: *Aloysiæ Sigeæ Toletanæ satyra sotadica de arcanis amoris et veneris: Aloysia hispanice scripsit: latinitate donavit J. Meursius (Nic. Chorierius). Gratianopoli, 1680.*

⁸ <https://www.uu.nl/en/organisation/alumni/anna-maria-van-schurman>, 2021.03.30.

ünnepli és házassága révén, férje oldalán hatalmat és sikert jövendöl támogatójának. Sigea levelezése és epigrammája, bár e szövegek kétségtelenül irodalmi színvonalon íródnak, nagyrészt szintén a karrier építést célozzák azzal, hogy szerzőjüket nemcsak a humanisták, hanem az őket anyagilag támogatók körében is ismertté teszik. Még a gyakorlati céloktól leginkább függetlennek mondható *Dialógusa*, amennyiben Sigea udvari életből való kiábrándulása jelenti apropóját.

Művei Franciaországban jelennek meg – *Syntráját* apja adatja ki Franciaországban 1566-ban, a *Dialogus* pedig már 1552-ben megjelenik. A *Syntra* Sigea egyetlen, nagyobb lélegzetű költői munkája, amelynek kiadását Sigea apjának közbenjárására Franciaország portugál nagykövete finanszírozta Párizsban 1566-ban.⁹ A *Syntra* különleges menyegzői költemény, amely nem ünnepli, még csak jövendöli Mária infánsnő házasságát, akit „örök menyasszony”-ként is emlegetnek. A vers nemcsak a korban hoz elismertséget szerzője számára (még akkor is, ha a házasság végül megghiúsul), modern kritikai visszhangja is jó. Dikciója valóban kimunkált, jobbára keresetlen egyszerűsége tűnik fel, a legnagyobb klasszikusok, Homérosz és Vergilius stílusát idézi. Sigea közben tudatosan választ klasszikus költőnőkhöz köthető szerkesztési mintákat: Szapphó töredékesen fennmaradt nászdalát, és a Sulpiciának tulajdonított késő ókori szatíráját. Mindezt mesterien megalkotott bukolikus tájban helyezi el, amelyet a királyi palotának Lisszabon mellett otthont adó erdőről, a Sintráról mintáz, és amelybe, Vergilius bukolikus világához hasonlóan, a Mária infánsnő sorsáról jóslatot adó tavi nimfa szólamában szüremkednek be az idillt megkérdőjelező kétség hangjai. Maga a jóslat is különleges technikai fogást alkalmaz: a narrátor a nimfa idézetként beiktatott jóslatában az infánsnőnek dicső sorsot jövendölő Jupiter szólamát helyezi el.

A közölt latin szöveg a Ribeiro életrajzának függelékeként megjelent szöveget követi.¹⁰

⁹ PÉREZ (2008: 229–230).

¹⁰ RIBEIRO (1880: 45–48).

Felhasznált irodalom

- FRADE 2016 S. FRADE, *Hic sita Sigea est: satis hoc: Luisa Sigea and the Role of D. Maria, Infanta of Portugal, in Female Scholarship*, in: *Women Classical Scholars - Unsealing the Fountain from the Renaissance to Jacqueline de Romilly*. Ed. R. Wyles – E. Hall, Oxford, 2016, 48–60.
- JANÉS 2016 *Las primeras poetisas en lengua castellana - varios autores*. Ed. C. JANÉS, Madrid, 2016.
- PÉREZ 2008 R. A. PÉREZ, *Biografía de Luisa Sigea Toledana. Una taranconera del siglo XVI en la corte portuguesa y española*, in: *Seminario de Estudios Medievales y Renacentistas (SEMYR)*. Pérez Priego, M. A. (coord.). Melchor Cano y Luisa Sigea. Dos figuras del Renacimiento español, Tarancón, 2008, 167–265.
- RIBEIRO 1880 J. S. RIBEIRO, *Luisa Sigea - Breves apontamentos historico-litterarios*, Lisboa, 1880.
- SERRANO Y SANZ 1915 M. SERRANO Y SANZ, *Antología de poetisas líricas*, Tomo 1-2, Madrid, 1915.
- SERRANO Y SANZ 1975 M. SERRANO Y SANZ, *Apuntes para una Biblioteca de Escritoras Españolas desde el año 1401 al 1833* (2 vols., 1893 y 1895); modern reprint kiadása: Madrid, Atlas, 1975.
- STEVENSON 2005 J. STEVENSON, *Women Latin Poets*, Oxford, 2005.

Syntra by Luisa Sigea de Velasco

Luisa Sigea de Velasco's Syntra, written in Latin, is one of the most outstanding works of Iberian humanism. The poem was written in the court of Infanta Maria by her Latin teacher, Sigea, on the occasion of Maria's marriage, which lasted only a few hours. Despite the poem's brevity, it brought long-lasting success for Sigea. Here the Hungarian prose translation can be read along with the parallel Latin text.

Keywords: women poets, Luisa Sigea, *Syntra*, Hungarian translation of *Syntra*, Iberian humanism

D. Luiziae Sygeae Toletanae

SYNTRA

Est locus, occiduas ubi sol aestivus ad oras
 Inclinat radios, nocte premente diem:
 Oceanumque petit, curruque invectus eburno,
 Jam cursu lassos aequore tingit equos.
 Vallis ubi inclusa, scopulis ad sidera ductis, 5
 Deflectit clivos: murmurat intus aqua.
 Objicit oceano molem, ternaque minantur
 Excelsae rupes tangere tecta poli.
 Et nisi condensis cingant fastigia nimbi,
 His caelum credas sistere verticibus. 10
 Rupibus his Fauni, sunt hic quoque lustra ferarum,
 Venator matres figat ubi et catulos.
 Inferne viridi densantur robora fronde:
 Silvano et Satyris efficit umbra domos.
 Populus hic, corylique decus, fagusque pirusque, 15
 Et cerasus, prunus, castanaeque nuces,
 Et plantae innumerae mortalibus esca beatis,
 Quae sunt divorum munera caelicolum.
 Flava Ceres dextra mortales vertere terram,
 Et serere, et messes condere, sponte docet. 20
 Pan Laeva, Arctoum mundus qua surgit ad axem,
 Pascere dat passim gramina laeta gregi.
 Citrea mala rubent, vallis qua tendit ad imum,
 Qualia fert rutilans hortulus Hesperidum:
 Et lauri frondes, victorum praemia quondam, 25
 Quaeque poetarum texere sarta solent:
 Et myrtus Veneri sacra crispatur in umbra:
 Cuncta placent fructu, floribus ac redolent.
 Hic Philomela canit, turtur gemit atque columba:
 Nidificant volucres quotquot ad astra volant. 30
 Silva avium cantu resonat, florentia subtus
 Prata rosas pariunt, liliaque et violas,
 Fragrantemque thymon, mentam, roremque marinum,
 Narcyssum et neptam, basylicumque sacrum:
 Atque alios flores, ramos herbasque virentes, 35
 Terra creat pinguis vallibus ac nemore:

D. Luiziae Sygeae Toletanae

SYNTRA

Van egy hely, ahol a nyári nap a nyugati partokhoz hajlítja sugarait, ha az éj elúzi a napot, s az Óceán felé tart elefántcsont kocsián nyargalva, s csakhamar a tengerbe meríti vágatástól elcsigázott lovait. (5) Itt csillagokat verő kőszálak ölelnek körül egy szelíden lejtő völgyet, mélyén víz morajlik. Irdatlan hátát az óceánnak veti, s három kiugró csúcsa tör a menny boltozata felé. Ha nem öveznék sűrű felhők ormait, (10) azt hinnéd, e csúcsok tartják az eget. Bércein faunok élnek, s állatok tanyáznak, anyát és kölykét a vadász itt együtt döfheti le. Alant a viruló lombú tölgyes árnya Silvanus és szatírok otthona. (15) Van itt nyárfa, díszlik a mogyoró, bükk és körte, s cseresznye, szilva meg gesztenye, s e számtalan növény boldog halandókat táplál: mindez égilakó istenek ajándéka. Jobbról a szőke Ceres önként tanítja a halandókat szántani, (20) vetni és aratni. Balról meg, ahol a világ északi ég felé emelkedik, Pan ad kövér legelőt szerte a nyájnak. A völgy mélyén citrom sárgállik – a Heszperidák aranyló kertje terem csak ilyen. (25) Babérlomb terem, hajdan a győztesek jutalma, s költőknek szoktak koszorút kötni belőle. Az árnyékban Vénusz szent mirtuszának levele integet. Csupa gyönyörű gyümölcs minden, s virágoktól illatozik. Fülemlé csattog, bűg a gerle és a galamb: (30) valahány madár a csillagok felé tör, mind itt fészkel. A lombot daluk veri fel, az alatta virágzó réteken rózsá-, lilium- és violaözön, árad az illatozó mézfű, menta és rozmaring, nácisz és zsálya és szent bazsalikom, (35) s még sok-sok más virág, bokor és zöldellő növény is burjánzik a ligetes völgy zsíros földjén.

Queis passim Dryades capiti cinxere corollas,
 Et Fauni et Nymphae cornigerique Dei.
 Ast ubi praecipitans leni fluit unda susurro
 Per vallem umbrosam rupibus aeriis: 40
 Stagna replet, pulchrae mersant ubi corpora Nymphae
 Aurora aut splendet, seu regit umbra polum.
 Regia celsa lacu supereminet, unde comantem
 Prospectat silvam candida virginitas.
 Hinc ego prospiciens, oculis dum singula lustrō, 45
 Naturae admirans, munera; delicias;
 Liquerat Auroram Cephalus, vultuque rubenti
 Illa aperit terras, pandit et illa polum:
 Emersit stagnis subito pulcherrima Nympha
 Tunc fama referens, corpore, voce deam, 50
 Suspicit adloquiturque ultro me hac voce sedentem
 Vocibus his: Salve grata puella deis.
 Quid tecum, Sygea, putas? Tu principis almae
 Arcibus his spectans noscere fata cupis?
 Tunc ego: si superi firmarent numine quantum 55
 Exoptem, dominam tollere ad astra velim.
 O quae caesarie, vultuquo, oculisque, sinuque,
 Et certe incessu diva videre mihi!
 Nympha loci custos, vitreo quae gurgite lymphas
 Concipis, et divum pandere fata potes: 60
 Tu mihi fatorum seriem, quae regia virgo
 Regna manet, resera, quosve manet thalamos.
 Illa libens roseo (dum sic loquor) intonat ore:
 Quod, virgo, rogitas; accipe, nec dubita.
 Neptunus, genitor nuper me ad summa tonantis 65
 Atria perduxit concelebrata deis.
 Constiterant cuncti vescentes nectare, necnon
 Ambrosia: at postquam mensa remota fuit,
 Digna petunt divi regali in principe dona,
 Imperio ut superet, quas superat meritis. 70
 Docta Minerva aderat, cantusque inventor Apollo,
 Necnon Calliope, pignora cara Jovis.
 Quos coluit virgo, quorumque exercuit artes,
 Illi gratantes munera pulchra petant.

Itt is, ott is driüászok, faunok és nimfák meg szarvas istenségek fontak fejükre belőlük koszorút. Amott meg szelíd csobogással siet a víz az égig érő szirtekről lefelé (40) át az árnyas völgyön, tóvá szélesedik: szépséges nimfák mártóznak benne, ha felragyog a hajnal, vagy sötétség borítja az eget. A tó fölé palota emelkedik karcsún, belőle ragyogó szüze a rengetegre tekinthet. (45)

Innen nézelődöm, s míg szemeim egyesével végigfürkésznek mindent s csodálják a természet gyönyörű adományait, Cephalus odahagyja Aurorát, s az pírral orcáján megnyitja a földet s feltárja az eget. Hirtelen szépséges nimfa bukkan fel a tóból, (50) termete, hangja istennőt idéz, majd feltekint, s ahogy ott ülök, e szavakkal szólít meg:

- Légy üdvöz, leányom, istenek kegyeltje, Sygea – min töprengsz itt magadban? Tán a kegyes úrnő sorsát vágyol tudni palotáján merengve? (55)

Válaszom így szólt:

- Ha adna az istenek akarata erőt arra, amire vágyom, úrnőmet a csillagok közé emelném... Micsoda hajkorona, orca, szemek és kebel! Járásodból is látom, hogy istennő vagy! Nimfa, ki őrzöd a helyet, s áttetsző vizedbe fogadod (60) a forrásokat, te fel tudod tárni az isteni jövőndőt, áruld el nekem a sors útját, miféle királyság várja e hajadont, s milyen menyegzőnek néz elébe?

Így szólok hozzá, s ő arcán rózsás pírral szívesen zengi:

- Halld, hajadon, válaszomat kérdésedre, s légy biztos benne. (65) Neptunus, atyám, a minap magával vitt a mennydörgő Jupiter istenektől népes égi palotájába. Ott voltak mind, lakomázták a nektárt és ambróziát, majd, hogy elhordták az étkeket, az istenek méltó ajándékot kértek királyi úrnődnek, (70) hogy hatalmával fölébe emelkedjék a hölgyeknek, kiket felülmúl érdemeivel. Ott volt a tudós Minerva, Apolló, a dal feltalálója, s szintúgy Kalliopé, Jupiter e kedves gyermekei, kiket tisztelt e szűz, s kiknek művészetében jártas. Ők most iránta érzett hálájukból neki folyamodnak szép adományokért.

Jupiter adridens vultu, quo sidera lustrat, 75
 Respondet divis, qui petiere simul:
 Gaudete, o Superi: perstare immota potentis
 Principis augustae maxima fata volo.
 Nec, licet adspiciat quasdam nunc carpere regna,
 Desperet: capient mox sua fata locum. 80
 Nonnisi per magnos vincuntur magna labores:
 Nec tulit ignavas regia celsa Deos,
 Quosque aliae sponso captent, visuntur ubique:
 Quem sibi fata parant, nonnisi summa tenet.
 Haec reget imperium felix, quum nupserit, orbis: 85
 Pacatus dominae cedit uterque polus.
 Vade ergo, et timide referas, quae diximus, ore
 Fatidico, ut laetos exigit illa dies.
 Nec sis sollicita; aut metuas praedicere fata:
 Succedent votis ordine cuncta tuis: 90
 Augurii, repeto, tempus, mihi, Nympha recense.
 Recte, inquit, rogitas: tempora nosse opus est.
 Nam pater omnipotens, epulis de more solutis,
 Fatorum superis tempora certa dedit.
 Ante polum quam sol circumvolvatur utrumque, 95
 Saepius a cancro vernus ad Aegoceron,
 Quae cecini venient: voti rea maxima princeps
 Ante aram supplex tunc pia thure feret.
 Dixerat, et liquidas resilit dea rursus in undas,
 Praecipiti et saltu gurgite mersa latet. 100
 Ast ego, quae Infantis caussa dubitare solebam
 Antea, tunc rediens omine certa fui.
 Mercurium, credo, Nymphae sub imagine Olympo
 Demissum, ut dominae sic mihi fata canat.
 Nunc supplex tendo junctas ad sidera palmas 105
 Pro tali augurio; nec mihi cassa fides.
 Haec ego quum cernam compleri in principe vates,
 Spero caelicolas inter habere locum.

(75) *Jupiter szemét a csillagokon legelteti, majd az istenekre mosolyog, s válaszol közös folyamodványukra:*

„Örvendjetek, ó Égiek: akaratom, hogy a hatalmas fenség óriás végzete szilárdan álljon. Ne hagyja el a remény, bárha látja, némely hölgyek most támadják hatalmát, (80) mégis az ő fátuma kerül fölébük hamarost. Ha nagyra törsz, célodhoz nagy kínok vezetnek: mennyei palotánk sem állhatott gyámoltalan istennőket, s mindenfelé látni, melyik hölgy milyen vőlegényre vadászik, de akit a sors szánt neki, csak a legnagyobb nyerheti el. (85) Ha egybekel vele, ez a hölgy tartja majd boldogan a világ kormányrúdját, s mindkét égtáj megbékél vele s engedelmeskedik úrnőjének.”

Most menj, s alázatosan add tudtára, amit sorsmondó számból hallottál, hogy a hölgy boldogan élje napjait. Ne aggódj, s ne félj megjósolni sorsát: (90) minden követi majd szép sorjában hő óhajod.

Még egyet kérdezek tőle:

- Árudd el, nimfa, mikor teljesedik be jövendölésed?

Ő így válaszolt:

- Nagyon helyes, hogy kérdezed, mert tudni kell, mikor. Ugyanis a mindenható atya, hogy a lakoma rendben véget ért, pontosan tudatta az istenekkel, mikor következik be jóslata: (95)

„Mielőtt a Nap tavasszal sebesen körbejárja a két égi tájat a Ráktól a Bakig, jóslatom be fog teljesedni, s ekkor menyegzőjén a hatalmas úrnő imák közt áldoz szent tömjént az oltár előtt.”

Azzal az istennő újra a kristálytisza vízbe bukott alá, (100) fejest ugorva az örvénybe merült és eltűnt. Én meg, bárhogy is gyötört a kétség addig az infánsnő ügyében, visszatértem, s a jóslat most már bizalommal töltött el. Úgy hiszem, Mercuriust küldték le nimfa képében az Olümposzról, hogy úrnóm sorsát megjósolja. (105) Most könnyörögve tárom karjaim az ég felé hálából e kedvező jóslatért, s bizodalمام nem hagy cserben. S ha majd jósaként látom, hogy beteljesedik úrnómön, remélem, az égilakók között jut hely nekem.